

MILLIY GVARDIYA XODIMLARINING MUOMILA MADANIYATINI
SHAKLLANTIRISH

Rustamov Alisher Karimovich

O'zbekiston Respublikasi Milliy Gvardiya ixtisoslashtirilgan o'quv markazi o'qituvchisi
Rustamovalisher@Jmail.com

Anotatsiya: *Maqolada O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Tadqiqotda muomala madaniyatining mazmun-mohiyati, uning huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyatidagi o'рни hamda fuqarolar bilan samarali muloqot o'rnatishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, xodimlarning kasbiy tayyorgarligi, axloqiy fazilatlari, nutq madaniyati, psixologik barqarorligi va xizmat etikasi muomala madaniyatini rivojlantiruvchi asosiy omillar sifatida ko'rib chiqilgan. Ishda rivojlangan davlatlar tajribasi, zamonaviy pedagogik va psixologik yondashuvlar asosida Milliy gvardiya xodimlarida yuksak muomala madaniyatini shakllantirish yo'llari bayon etilgan. Jumladan, trening mashg'ulotlari, amaliy seminarlar, konfliktologik vaziyatlarni boshqarish, stressga chidamlilikni oshirish hamda rahbarlarning shaxsiy namunasining ahamiyati ochib berilgan.*

Tadqiqot natijasida O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi tizimida xodimlarning muomala madaniyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Mazkur tavsiyalar fuqarolar ishonchini mustahkamlash, xizmat samaradorligini oshirish, davlat organlari nufuzini yuksaltirish hamda jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlashga xizmat qiladi..

Kalit so'zlar: *O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi, xizmat etikasi, huquqni muhofaza qiluvchi organlar, kasbiy tayyorgarlik, nutq madaniyati, psixologik barqarorlik, fuqarolar bilan muloqot, jamoat tartibi, vatanparvarlik, ma'naviy-axloqiy tarbiya, rahbarlik madaniyati, stressni boshqarish, konfliktologiya, jamoatchilik ishonchi, davlat organlari nufuzi, xizmat intizomi, insonparvarlik, qonun ustuvorligi, kommunikativ kompetensiya.*

Avvalo, jamiyat taraqqiyoti bilan huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyati samaradorligi o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni asoslab olish zarur. Chunki mamlakatda tinchlik-osoyishtalikni ta'minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, jamoat tartibini saqlash hamda aholi ishonchini mustahkamlash darajasi bevosita davlat xizmatchilarining kasbiy tayyorgarligi va muomala madaniyatiga bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirish bugungi kunda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Bu boradagi islohotlarning huquqiy asosini O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda qabul qilingan qator qonunlar, farmonlar va qarorlar tashkil etadi. Jumladan, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun, davlat fuqarolik xizmati va huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan normativ hujjatlar, shuningdek, yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularning ma’naviy-axloqiy fazilatlarini yuksaltirishga oid qarorlar muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur hujjatlarda xodimlarning kasbiy salohiyati bilan bir qatorda, ularning odob-axloqi, fuqarolar bilan muloqot qilish madaniyati va xizmat etikasi masalalariga ham alohida e’tibor qaratilgan.

Milliy gvardiya xodimlarining muomala madaniyati bu xizmat vazifalarini bajarish jarayonida fuqarolar bilan xushmuomalalik, hurmat, bag‘rikenglik, sabr-toqat va qonuniylik tamoyillari asosida munosabatda bo‘lish ko‘nikmalaridir. Xodimning tashqi qiyofasi, nutq madaniyati, o‘zini tutishi, nizoli vaziyatlarda vazminlikni saqlashi hamda fuqarolarga nisbatan adolatli yondashuvi uning muomala madaniyatining asosiy ko‘rsatkichlari hisoblanadi. Ayniqsa, jamoat joylarida xizmat olib borayotgan xodimlarning har bir harakati davlat organining nufuziga ta’sir ko‘rsatadi.

Jahon tajribasi shuni ko‘rsatadiki, huquqni muhofaza qiluvchi organlarga nisbatan aholining ishonchi ko‘p jihatdan xodimlarning muomala madaniyatiga bog‘liq bo‘ladi. Rivojlangan davlatlarda politsiya va xavfsizlik tizimi xodimlarini tayyorlashda psixologik tayyorgarlik, stressni boshqarish, nizolarni tinch yo‘l bilan hal etish, fuqarolar bilan samarali muloqot o‘rnatish kabi yo‘nalishlarga alohida e’tibor beriladi. Bu tajriba O‘zbekiston Respublikasida ham bosqichma-bosqich joriy etilmoqda.

Milliy gvardiya xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirishda ta’lim-tarbiya jarayoni, ma’naviy-ma’rifiy ishlar, xizmat intizomi, amaliy mashg‘ulotlar va shaxsiy namuna muhim o‘rin tutadi. Xodimlarda mas’uliyat, halollik, insonparvarlik, vatanparvarlik va fuqarolarga sadoqat tuyg‘ularini rivojlantirish orqali ularda yuqori muomala madaniyatini qaror toptirish mumkin. Ayniqsa, yosh xodimlarni tayyorlash jarayonida xizmat etikasi, notiqlik san’ati, psixologiya va konfliktologiya fanlarini chuqur o‘rgatish samarali natija beradi.

O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirish jamiyatda qonun ustuvorligini ta’minlash, fuqarolar ishonchini mustahkamlash va davlat organlari nufuzini oshirishning muhim omilidir. Zero, yuksak muomala madaniyatiga ega xodim nafaqat jamoat tartibini saqlaydi, balki xalq bilan davlat o‘rtasidagi ishonch ko‘prigini ham mustahkamlaydi.

Milliy gvardiya xodimlarida muomala madaniyatini shakllantirish jarayoni uzluksiz va tizimli ravishda olib borilishi lozim. Chunki bugungi globallashuv sharoitida fuqarolarning davlat organlari faoliyatiga bo‘lgan talabi ortib bormoqda. Aholi bilan ishlashda ochiqlik, samimiylik, tezkorlik va qonuniylik tamoyillariga amal qilgan xodimgina xalq ishonchini qozona oladi. Shu sababli xizmat jarayonida har bir xodim

o‘z nutqi, muomalasi, tashqi ko‘rinishi va axloqiy fazilatlariga doimo e‘tibor qaratishi zarur.

Muomala madaniyatini yuksaltirishda zamonaviy pedagogik va psixologik yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Jumladan, trening mashg‘ulotlari, amaliy seminarlar, rolli o‘yinlar, nizoli vaziyatlarni modellashtirish, jamoa bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish kabi usullar samarali natija beradi. Bunday mashg‘ulotlar orqali xodimlarda stressga chidamlilik, tezkor qaror qabul qilish, vaziyatni to‘g‘ri baholash hamda fuqarolar bilan muloqotda murosaga kelish ko‘nikmalari shakllanadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng rivojlanishi ham xodimlarning muomala madaniyatiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Chunki bugungi kunda fuqarolar davlat organlari faoliyatiga nafaqat bevosita muloqot orqali, balki ijtimoiy tarmoqlar, elektron platformalar va ommaviy axborot vositalari orqali ham baho bermoqda. Shu bois O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi xodimlari raqamli muloqot etikasi, axborot bilan ishlash madaniyati va ommaviy kommunikatsiya qoidalarini ham puxta egallashlari zarur.

Milliy gvardiya tizimida rahbar xodimlarning shaxsiy namunasi ham muhim tarbiyaviy omil hisoblanadi. Rahbarning xodimlar bilan adolatli, hurmatli va talabchan munosabatda bo‘lishi jamoada sog‘lom psixologik muhitni shakllantiradi. Natijada quyi bo‘g‘in xodimlari ham fuqarolar bilan muloqotda yuqori madaniyat namunasini ko‘rsatishga intiladi. Shu ma’noda, rahbarlarning boshqaruv madaniyati bevosita umumiy xizmat madaniyatiga ta’sir ko‘rsatadi.

Bundan tashqari, milliy qadriyatlar, urf-odatlar va xalqimizga xos odob-axloq mezonlari ham muomala madaniyatini shakllantirishda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. Kattaga hurmat, kichikka izzat, mehmondo‘stlik, bag‘rikenglik, sabr-toqat va insonparvarlik kabi fazilatlar xodimlarning kundalik faoliyatida namoyon bo‘lishi lozim. Ana shunda davlat organi bilan xalq o‘rtasidagi o‘zaro hurmat va ishonch yanada mustahkamlanadi.

Milliy gvardiya xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirishda oilaviy tarbiya omili ham alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki insonning dastlabki axloqiy qarashlari, odob me’yorlari va insonlarga munosabat madaniyati avvalo oilada shakllanadi. Oila muhitida hurmat, tartib-intizom, halollik va mas’uliyat ruhida tarbiya topgan shaxs keyinchalik xizmat faoliyatida ham ushbu fazilatlarini namoyon etadi. Shu sababli xodimlarni saralash va tayyorlash jarayonida ularning ma’naviy qiyofasi, shaxsiy fazilatlarini ham inobatga olinishi lozim.

Xizmat jarayonida xodimlarning psixologik barqarorligini ta’minlash ham muomala madaniyatining muhim shartlaridan biridir. Doimiy mas’uliyat, yuqori xavf, murakkab vaziyatlar va kuchli ruhiy bosim ostida ishlovchi xodimlarda hissiy zo‘riqish yuzaga kelishi mumkin. Bunday holatlar ba’zan muomalada qo‘pollik, sabrsizlik yoki

asabiylikka sabab bo‘ladi. Shu bois O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi tizimida psixologik xizmat faoliyatini kuchaytirish, xodimlarga muntazam psixologik ko‘mak ko‘rsatish, dam olish va tiklanish sharoitlarini yaxshilash muhim ahamiyatga ega.

Muomala madaniyatini rivojlantirishda rag‘batlantirish tizimi ham samarali vosita hisoblanadi. Fuqarolar bilan namunali munosabatda bo‘lgan, xizmat davomida yuksak odob-axloq ko‘rsatgan, jamoa orasida obro‘ qozongan xodimlarni moddiy va ma‘naviy rag‘batlantirish ijobiy natija beradi. Bu esa boshqa xodimlarda ham o‘z ustida ishlash, xizmat etikasi qoidalariga qat‘iy rioya qilish va namunali bo‘lish istagini kuchaytiradi.

Xodimlarning nutq madaniyatini rivojlantirishga ham alohida e‘tibor qaratilishi zarur. To‘g‘ri, ravon, aniq va muloyim nutq fuqarolar bilan muloqotda ijobiy taassurot uyg‘otadi. Har bir xodim davlat tilida ravon so‘zlasha olishi, xizmat vaziyatiga mos ohang tanlashi, fuqarolarga tushunarli va hurmat bilan murojaat qilishi kerak. Zarurat tug‘ilganda xorijiy tillarni bilish ham xizmat samaradorligini oshiruvchi omillardan biri bo‘lib xizmat qiladi.

Milliy gvardiya xodimlarining muomala madaniyatini shakllantirishda jamoatchilik nazorati va fuqarolar fikrini o‘rganish ham muhim o‘rin tutadi. Aholining murojaatlari, takliflari va fikr-mulohazalari asosida xizmat faoliyatini tahlil qilish, mavjud kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish mumkin. Bu esa tizim faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta‘minlab, fuqarolar bilan o‘zaro ishonchni mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-martdagi “Ta’lim sifatini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori.
- 2.O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun, 2021.
- 3.UNESCO. *Education: The Hidden Treasure*. Report of the International Commission on Education in the Twenty-first Century, Paris, 1997.
- 4.Fromm, E. *The Sane Society*. New York: Rinehart, 1955.
- 5.Hasanov I., Nazarova M. *Innovatsion ta’lim texnologiyalari*. Toshkent: Innovatsiya, 2021.
- 6.Nurmukhamedov, A. A., Jankorazov, A. M., Khazratkulov, J. Z., & Tashmuratov, A. N. (2023). Methods of improving the frying process in the production of vegetable oils.
7. Sattorov, K. K., Hamdamov, M. B., & Tashmuratov, A. N. (2021). Selection and research of new modifications of stationary promoted nickel-copper-aluminum catalysts. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(1), 438-447.

8. Tukhtamisheva, G. K., Sattarov, K. K., & Nuriddinov, B. R. (2023, June). Post-harvest processing of wheat grain. In *American Institute of Physics Conference Series* (Vol. 2789, No. 1, p. 030009).

9. Suvanova, F., Qobilova, N., & Tuxtamishova, G. (2023). Improvement of solvent recovery technology in oil extraction production. *Science and innovation*, 2(A1), 209-212.

10. Tukhtamishev, S., Xudayberdiyev, R., & Tukhtamishova, G. (2023). MECHANIZED APPARATUS FOR CUTTING MELON FRUIT INTO ANNULAR SLICES. *Science and innovation*, 2(A1), 252-255.

11. Turabekova, D. (2024). ANALYSIS OF THE SPREAD OF MICROBIOLOGICAL DISEASES ON GRAPE PLANTS IN THE SYRDARYA REGION. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 1(7), 21-27.